

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2018. október
– kivonat –

Készítette:
az
Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya
és az
Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2018. október 12.

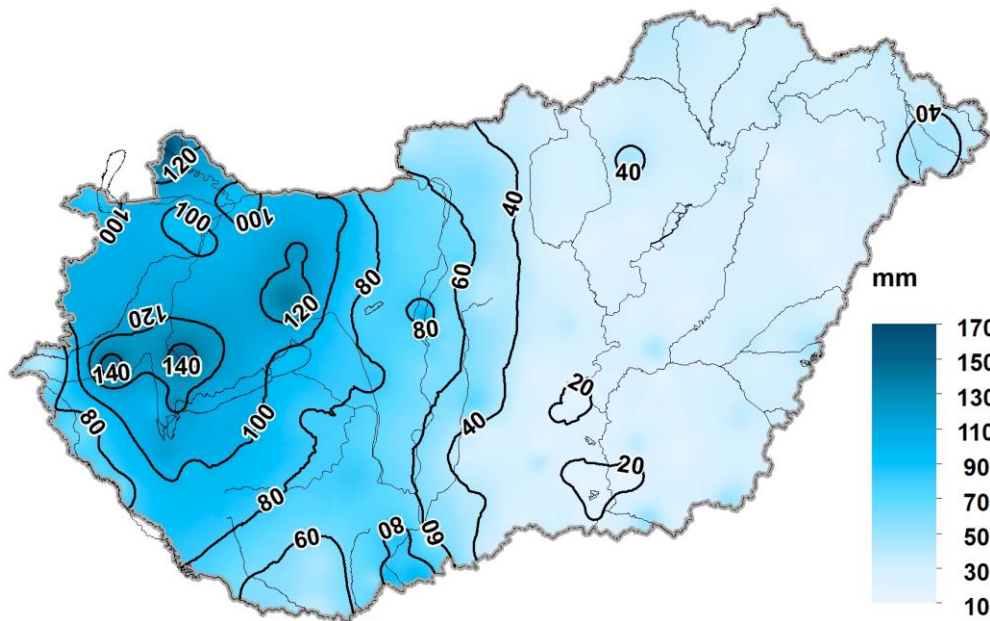
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2018 szeptemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 13 mm (Hódmezővásárhely, Sándorfalva) és 166 mm (Hegyeshalom) között alakult. Az országos területi átlagérték 50 mm volt, ami 3 mm-rel (6%-kal) volt magasabb a viszonyítási időszak (1971-2000) szeptember havi átlagánál.

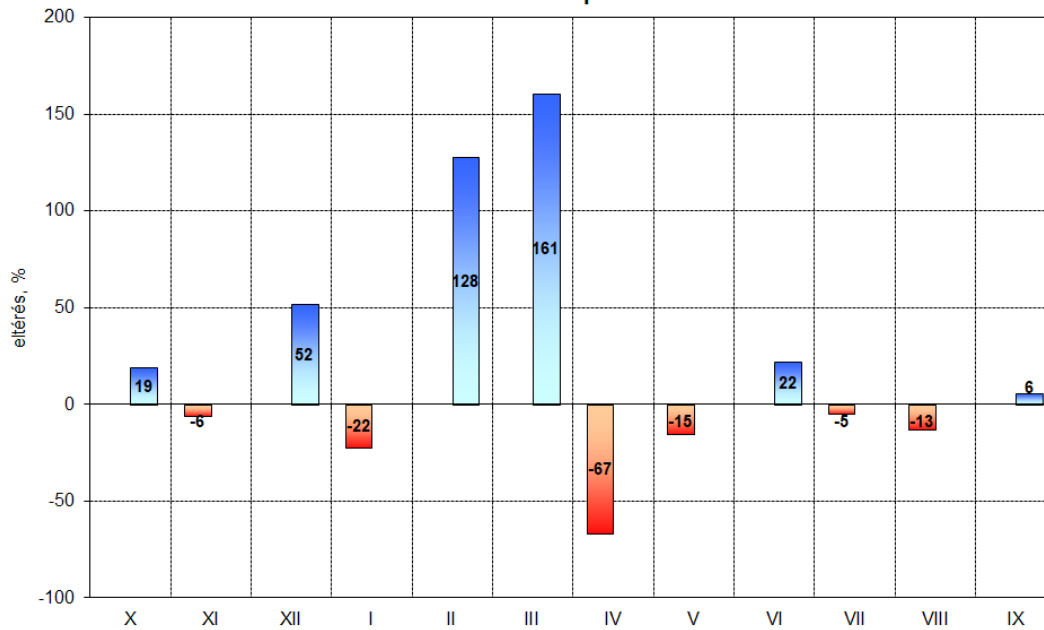
Országos áttekintésben az augusztusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (35 mm) Szentgotthárd-Farkasfa, a legnagyobb csapadéktöbblet (114 mm) Hegyeshalom állomáson jelentkezett.

A 2018. szeptember havi csapadékösszeg területi eloszlása

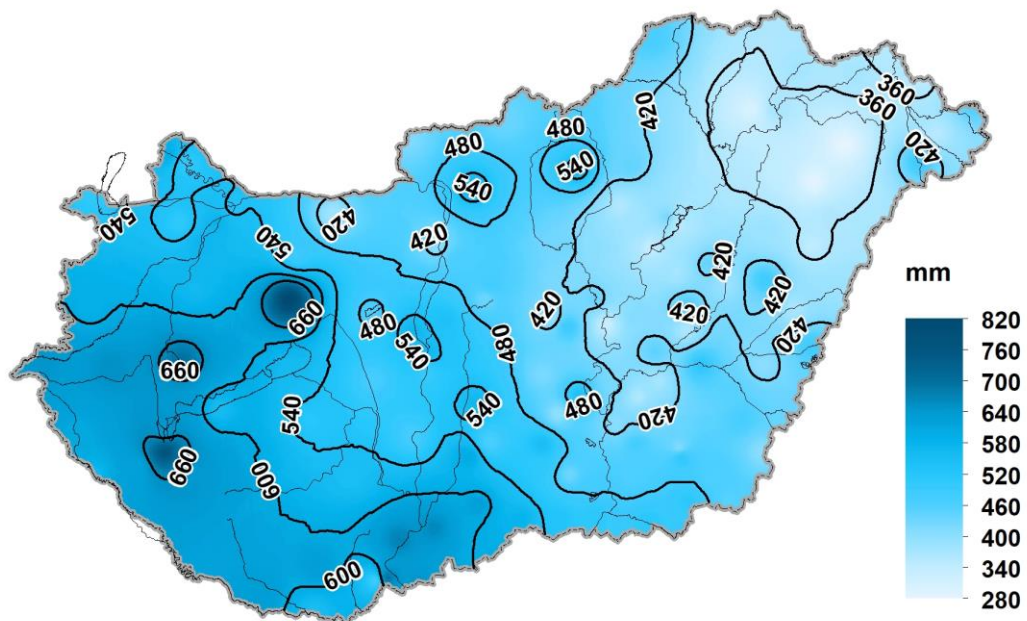

Az alábbi szöveggözi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2017. október - 2018. szeptember időszakban

A 2018. január - szeptember havi csapadékösszeg területi eloszlása

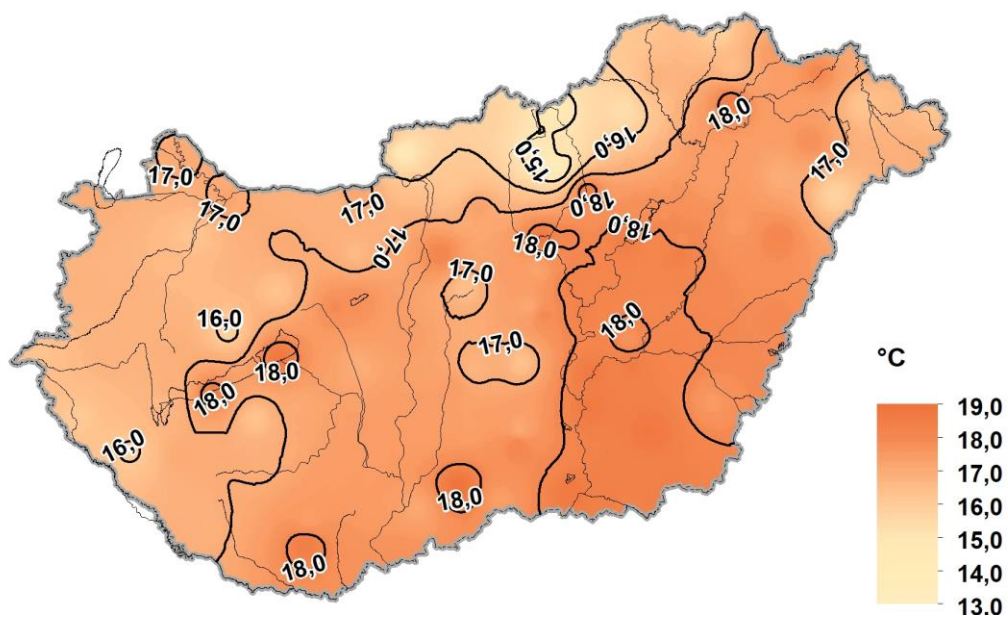
A 2018. január-szeptember időszakban lehullott csapadék mennyisége 282 mm (Níregyháza-Napkor) és 812 mm (Tés) között alakult, az országos területi átlagérték 482 mm volt, ami az időszakos átlagnál 50 mm-rel (12%-kal) több. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb 9 havi csapadékhiány (158 mm) Taktaföldvár, a legnagyobb csapadéktöbblet (249 mm) Tés állomáson jelentkezett.

Léghőmérséklet

A szeptember havi középhőmérséklet 13,3°C (Kékestető) és 18,9 °C (Jánoshalma) között alakult, az országos területi átlagérték 17,1°C volt, ami a sokévi (1971-2000) szeptemberi átlagot 1,6 °C-kal haladta meg.

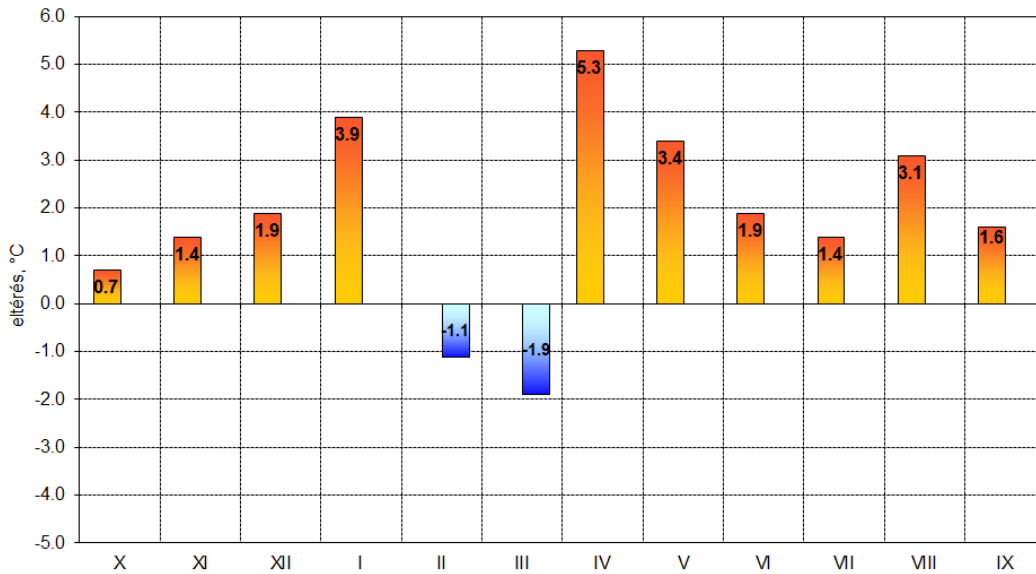
A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a szeptemberi éghajlati átlagot. A havi középhőmérséklet átlaghoz viszonyított legnagyobb pozitív eltérése (3,3 °C) Nagy-Hideg-hegy állomáson jelentkezett.

A 2018. szeptember havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2017. október - 2018. szeptember időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma szeptember végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevően nem változott. A nedvességtartalmat síkvidékeinken az 50-80% közötti telítettség értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma szeptemberben síkvidékeink területén az egy hónappal korábbi állapothoz viszonyítva lényegesen nem változott. A nedvességtartalom a hónap végén – síkvidékeinken meglehetősen inhomogén területi eloszlást jelezve – 20-50% között alakult. Az Alföld területének túlnyomó részén a telítettségi értékek 30% alatt alakultak.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma szeptemberben a síkvidékek területi átlagában csökkent a Dunántúlon kissé növekedett, a Dunától keletre eső területeken alig változott. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén általában a 25-50% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Szeptemberben az Alföld területének csaknem egészén, a Kisalföldön pedig a keleti és a nyugati peremvidékeken csökkent a talajvízszint. A csökkenés mértéke az érintett területeken jellemzően 0-25 cm volt. 25-50 cm közötti talajvízszint-süllyedés csak az Alföld néhány körzetében fordult elő. Nagyobb területet érintő, jellemzően 0-25 cm emelkedés a Kisalföldön és a Mezőföld északnyugati részén fordult elő. A Mezőföld északi peremterületén, a Dráva-menti-sík keleti és nyugati peremvidékén, valamint a Duna-menti-síkság egyes kisebb körzeteiben néhány cm-es emelkedés mutatkozott.

Az 1971-2000. közötti időszak szeptember hónapjai átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a síkvidéki területek legnagyobb részén. A legnagyobb különbség-értékek továbbra is a Duna-Tisza köze területének hátsági részén és a déli országhatár térségében, a Mátra előterében (250-300 cm), továbbá a Felső-Tisza-vidéken

(100-150 cm) fordultak elő. A Tiszántúl más térségeiben, elsősorban a Körös-Maros köze délkeleti részén 50-100 cm (helyenként nagyobb), a Kisalföld területének jelentős részén 25-50 cm, máshol többnyire 0-25 cm különbség-értékek mutatkoztak.

A viszonyítási időszak átlagértékénél magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a Mezőföld jelentős részén, a Észak-bácskai-löszhát területének délnyugati részén, a Duna-menti-síkság (Csepeli- és Solti-sík) több körzetében, a Jászság északi részén, a Tiszazug területén, továbbá a Körös-menti-, a Dévaványai- és a Békési-sík kisebb részterületein. A különbség-értékek jellemzően a 0-25 cm közötti értéktartományban helyezkedtek el; 25-75 cm eltérés csak kisebb kiterjedésű területrészeken fordult elő.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2018. szeptember hónapban az 1971-2000. közötti időszak szeptember havi átlagértékénél 40-45 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

Szeptemberben a keleti országrészben az átlagosnál szárazabb és melegebb időjárás következtében a talaj felső és alsó rétegében jelentős vízhiány alakult ki. Figyelembe véve a rendelkezésre álló csekély vízkészletet átlagosan csapadékos október esetén a talajrétegek nedvesség-tartalmának kismértékű növekedésére lehet számítani. Szárazabb és melegebb időjárás esetén az erős- és rendkívüli aszály megmaradásának és erősödésnek kockázata magas főként az ország keleti részében.

Belvízi helyzetértékelés

2018 szeptemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 81,29 millió m³ volt, ami 1,29 millió m³-rel (2%-kal) maradt el az előző havi értéktől. A szeptember havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés 2 VÍZIG (Székesfehérvár és Szombathely) területén fordult elő. Az elöntések maximális kiterjedése 470 ha volt..

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2018 szeptemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 6,76 millió m³-rel (8%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2018. szeptember 12-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint októberben az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb, novemberben az átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos, decemberben az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb időjárás valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
október	9,8 – 12,1 (10,2)	25 – 60 (46)
november	3,4 – 6,0 (4,2)	35 – 70 (53)
december	0,3 – 3,5 (0,6)	25 – 55 (44)

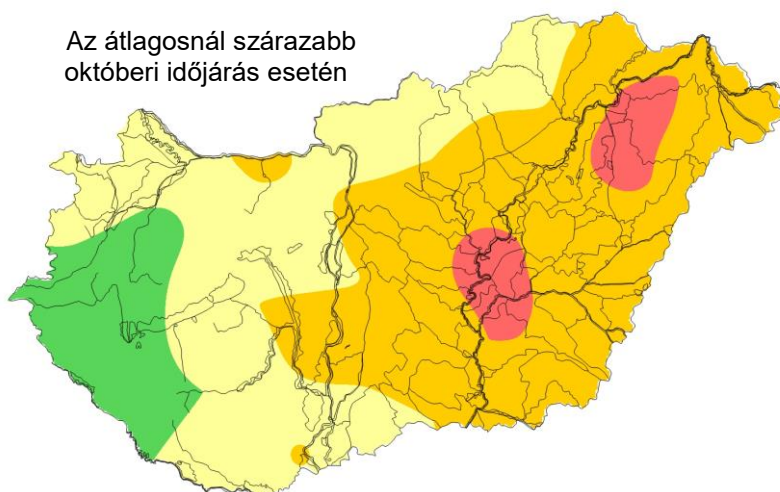
Az OMSZ 2018. október 12-én kiadott időjárás előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban számottevő változásoktól mentes, csendes, az időszakos átlagnál enyhébb időjárás valószínű. Csak helyenként várható jelentéktelen mennyiségű csapadék, az ország túlnyomó részén mérhető mennyiségű csapadék nem valószínű

Vízháztartási előrejelzés

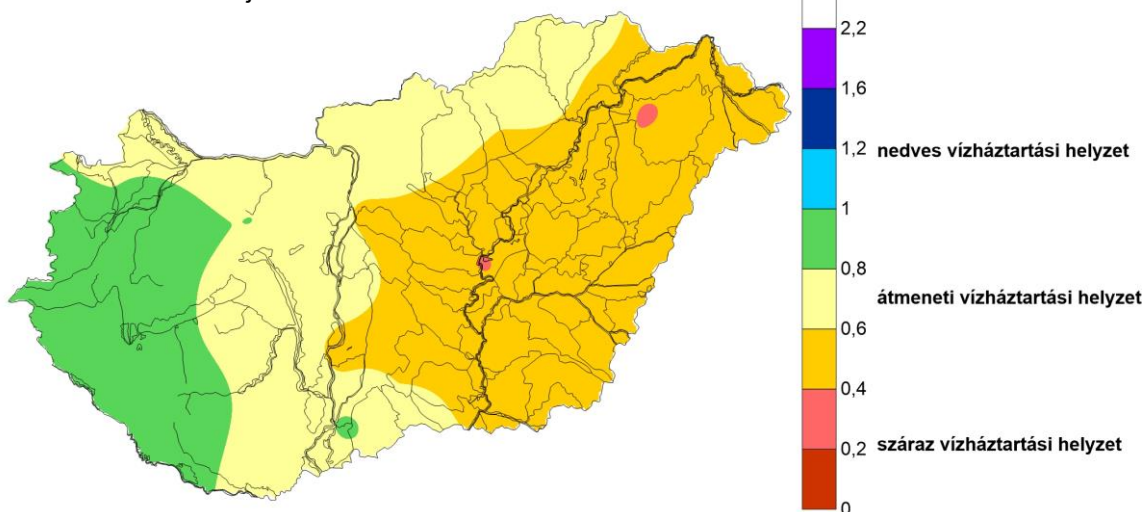
Szeptember végén előző év azonos időszakához képest országos viszonylatban hasonló vízháztartási helyzet volt jellemző.

Az októberre előrejelzett, az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb időjárás következtében az Alföld nagy részén száraz vízháztartási helyzet várható. A Dunántúl jelentős területein és az Északi-középhegységben pedig átmeneti vízháztartási helyzet kialakulása valószínűsíthető.

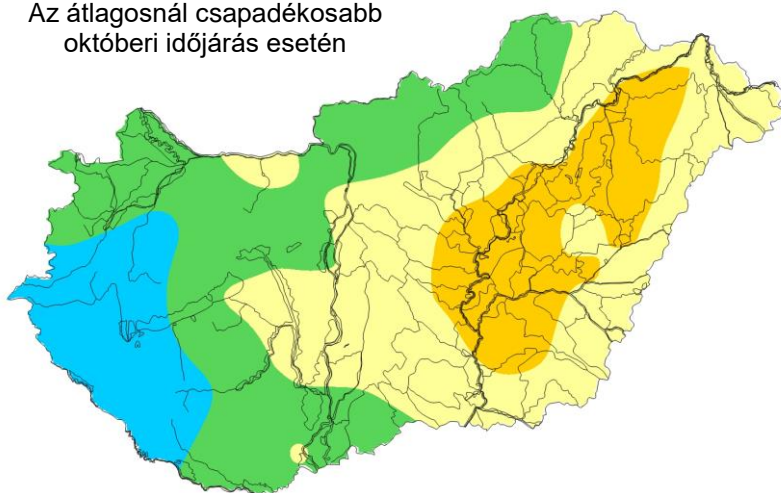
A következő ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük az októberi vízháztartási helyzet várható alakulását.

Átlagosan csapadékos
októberi időjárás esetén

Az átlagosnál csapadékosabb
októberi időjárás esetén

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.